

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2020-469

15.6.2020

Tryg Forsikring NUF

Bilansvar

Skvetter og faller uten nærkontakt med bil – ryggelys – bal. § 4.

Skadelidte og hennes seks år gamle datter passerte bak en bil som var i ferd med å rygge ut fra en parkeringsplass. Sjåføren stoppet og vinket dem forbi. Da de var i ferd med å passere bak bilen, skvetter datteren og søker skydd foran sin mor som også skvetter til. De faller, og skadelidte pådrar seg en alvorlig skade i albuen som følge av fallet. Skadelidte har anført at både hun og datteren skvatt som følge av at bilen ble satt i revers, og at det er en tilstrekkelig årsakssammenheng mellom bilen og skadene hun pådro seg i fallet. Hun mener hennes erstatningskrav må være dekket under bilansvarsloven § 4 og skade som bil "gjer". Selskapet har avslått kravet da det mener bilen sto stille på skadetidspunktet, og at det ikke var bilen eller dennes egenskaper som gjorde at sikrede og hennes datter falt. Nemnda kom til at skaden ikke var omfattet av bal. § 4.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for personskade etter bilansvarsloven (bal.) § 4.

Skadelidte og hennes datter på snart syv år gikk på en gangvei i 19-tiden i oktober 2016. Det var mørkt og duskregn. Skadelidte holdt hunden sin i bånd i den ene hånden. De passerte bak en bil som var i ferd med å rygge ut fra en parkeringsplass, men føreren signaliserte at de kunne passere bak bilen. Skadelidte gikk langs og bak bilen for å komme til sin egen bil. Under denne passeringen skvatt datteren og søkte beskyttelse foran sin mor slik at begge falt. Skadelidte forsøkte å unngå å falle oppå datteren ved å vri kroppen unna og fikk blant annet større skader i hånden og i albuen. Datteren fikk kun lettere skader. Bilen var aldri i direkte kontakt med skadelidte eller datteren.

Etter hendelsen kjørte fører av bilen og hans kone skadelidte og datteren hjem til skadelidte. Der var de til skadelidtes venninne kom for å passe barna, slik at skadelidte kom seg på legevakten med en taxi.

Skadelidtes albue ble knust, og hun måtte få protese. Etter dette var hun 100 % sykmeldt i en lengre periode. Hun forsøkte så delvis å komme tilbake i jobb, men det viste seg å være vanskelig på grunn av store smerter.

Skadelidtes advokat meldte skaden til ansvarselskapet til bilen. Bilens fører hadde følgende forklaring:

Han så at hun kom løpende med datteren og en hund i mørket. Ft hadde akkurat startet bilen, men den stod i ro. Han ga tydelig tegn til henne at de kunne løpe forbi. Han hadde ikke satt bilen i gir og han satte den heller ikke i gir, men mulig kan han ha tråkket på bremsen slik at bremselysene kom på.

Han er sikker på at bilen ikke stod i gir, dette fordi han løp rett ut av bilen i det han hørte et hyl. Slik han og konen forstod det så hadde hunden dratt til. Det var en større hund. Hun var stresset og forbannet på datteren fordi hun ikke hadde kommet når hun skulle og de hadde dårlig tid fordi et annet barn ventet hjemme eller skulle komme hjem.

Hva gjelder avstand fra henne og bilen så kan det være vanskelig si noe om det, men hun hadde passert bilen da hun falt. Hun falt på høyde med passasjersiden på andre siden. Det gjentok at det ikke var noen bevegelse på bilen. Det var et hendelig uhell. De løp fordi hun var stresset og forbannet fordi de var forsinket.

Selskapet avsto skadelidtes krav. Det mente skadelidtes forklaring om hendelsesforløpet ikke var sannsynliggjort og viste til førers forklaring. Uansett mente selskapet at skaden falt utenfor bilansvaret.

Skadelidte presiserte sin forklaring til sin advokat:

Vi gikk derfor forbi bilen, langs førersiden og rundet i en bue til venstre bak bilen for å komme til vår bil. Da vi var bak bilen igangsatte bilfører ryggingen igjen og kraftige ryggelys kom på. Datteren min ble livredd og sprang inntil/foran meg for å komme i sikkerhet/beskyttelse. Hun var da 6 år. Jeg skvatt også kraftig, da jeg synes det var rart at de skulle begynne å rygge mens vi var bak bilen. Det var mørkt og duskregn. Dårlig sikt. Det siste jeg ropte til datteren min var at "De har sett oss!". Men da var det allerede for sent, fordi jeg allerede var i fallet. Jeg måtte unngå å falle på datteren min og måtte vri meg unna henne i fallet.

Skadelidtes advokat ba selskapet gjøre en ny vurdering basert på skadelidtes forklaring.

Selskapet avsto kravet på nytt den 4.7.19. Det ble vist til at skadelidtes forklaring om hendelsesforløpet delvis avvek og delvis sto i motstrid til førerens forklaring. Dette gjaldt bl.a. hvorvidt ryggelysene kom på idet skadelidte passerte, eller om de allerede var tent da skadelidte gikk rundt bilen. Det ble også vist til at føreren og hans kone var enige om at skadelidte hadde uttalt rett etter hendelsen at hunden hadde dratt i båndet. Dette var etter selskapets mening en ikke usannsynlig årsak til skaden. Uansett ble det konkludert med at det ikke var sannsynliggjort at det var bilen som var årsaken til at skadelidte hadde falt.

Skadelidte klaget saken inn til Finanklagenemnda.

Skadelidte krever dekning for sitt tap og anfører at selskapet er ansvarlig etter bal. § 4 om skade som bilen "gjør". Det må legges til grunn at bilen ble satt i revers idet skadelidte og hennes datter var bak den, slik at ryggelysene kom på. Bilen var mest sannsynlig også i bevegelse bakover fordi datteren skvatt til uten annen grunn og søkte skydd foran sin mor. Skadelidte skvatt også som følge av bilen og falt og skadet seg svært alvorlig i albuen. Hun avviser at hunden dro til slik fører har uttalt, det har hun heller ikke uttalt på noe tidspunkt. Hun har god dressur på hunden, og ingen av hennes hunder har fått lov til å dra. Skadelidte var i god fysisk form på skadetidspunktet og faller ikke lett uten grunn. Hun holdt datteren i venstre hånd da de gikk, og hunden i høyre – ikke omvendt, slik opplyst fra fører. Datteren var dermed nærmest bilen og kastet seg utover til moren. Det er etter dette helt klart for skadelidte at datterens handling ikke ville ha funnet sted dersom bilens rolle tenkes bort. Det finnes heller ikke andre grunner til at datteren skvatt til, enn bilen og den fare den utgjorde ved at den var i ferd med å rygge. Årsakskravet, slik det er formulert i RT. 1992 s. 64 på s. 69 "(å)rsakskravet mellom en handling eller unnlatelse og en skade er vanligvis oppfylt dersom skaden ikke ville ha skjedd om handlingen eller unnlatelsen tenkes borte. Handlingen eller unnlatelsen er da en nødvendig betingelse for at skaden inntreffer", er dermed oppfylt.

Sikrede var utsatt for et stort skadepotensiale forut for personskaden, og dette gjelder uansett om bilen var i bevegelse eller ikke. Vurderingen av om dette er en skade en bil "gjør" må skje fra tidspunktet skadelidte først så den ryggende bilen og til personskaden skjedde. Når ryggelysene kommer på var det bilens skadeegenskapende faremomenter som førte til at skadelidte skvatt og så falt, uavhengig av om bilen var i bevegelse eller ikke.

Det er ikke avgjørende for vurderingen av ansvar etter fal. § 4 om bilen fysisk var borti noen av dem, jf. Rt. 2012 s. 233 (tankbildommen) avsnitt 34, lovkommentarene på Gyldendal Rettsdata, og

dom fra Hålogaland Lagmannsrett av 13.9.04. Det er tilstrekkelig at skadelidte for eksempel blir skremt, jf. blant annet RG 1970 s. 73 og Rt. 2005 s. 1757.

Selskapet avviser ansvar og anfører at skaden ikke faller inn under bal. § 4. Partene er uenige om beskrivelsen av faktum. Skadelidte har ikke sannsynliggjort at det var forhold ved bilens farlige egenskapen som realiserte seg i hendelsesforløpet, og skaden kan derfor ikke sies å være utslag av den risiko som er knyttet til bilens fart, tyngde, lett bevegelighet, motor, signaler eller teknisk utstyr. Fallet ble forårsaket av at datteren gikk foran skadelidte og blokkerte henne idet de skyndte seg, slik at skadelidte snublet over datteren. Dette er i tråd med førerens forklaring. Om bilen skulle anses å være en samvirkende årsak til skaden, vil den uansett være et såpass uvesentlig element i årsaksrekken at det ikke er naturlig å anse den som erstatningsbetingende. Det er datterens adferd og bevegelse som var den direkte årsaken til at skadelidte falt og skadet seg, muligens kombinert med at de skyndte seg og skadelidte var stresset, slik at skadelidte ikke var tilstrekkelig oppmerksom på at datteren gikk foran i beina til skadelidte. Skadefølgen er en for fjern og avledet følge av bilens bidrag.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for skaden etter bal. § 4.

Ifølge bal. § 4 er selskapet ansvarlig for skader som bilen "gjer". I rettspraksis er "gjer"-kriteriet tolket i samsvar med alminnelige årsaksregler slik at bilen må utgjøre en ikke uvesentlig årsak i hendelsesforløpet frem til skaden. I HR-2016-2560-A falt skadelidte ned fra taket til en container som sto plassert på kranbilens lasteplan. Høyesterett la avgjørende vekt på at:

Det var egenskapene ved lasten – takets overflate var dekket av løssnø – som utgjorde den umiddelbare årsaksfaktoren.

Bilen ble etter dette regnet som en uvesentlig årsak. Spørsmålet om når bilen utgjør en ikke uvesentlig årsak må ifølge rettspraksis tolkes på bakgrunn av forarbeidene. I Innstilling fra Motorvognansvarskomiteen 1957 s. 58 heter det at:

Ved bedømmelsen av om en skade er voldt av motorvogn, vil det være et veiledende synspunkt om skaden er voldt ved en naturlig realisering av det farekompleks som er lovgrunnen for motorvognansvaret, ..., særleg på grunn av den risiko som er knytt til motorvognens fart, tyngde, lettbevegelighet, motor, signaler og teknisk utstyr for øvrig ...

... Bestemmelsen er imidlertid ikke uten videre begrenset til egentlige trafikkskader. Den omfatter i prinsippet også bl.a. skade noen lir ved å bli klemt i en vogndør, slått av en vogndør som åpnes, opprevet eller oppskåret av utstyr i vognen, ved å snuble inne i vognen eller i stigbrett, og annen skade under av- eller påstigning (kfr. RG-1951-844 hvor skade som følge av feiltrinn ble ansett inadekvat). Sto vognen parkert m.v. i skadeøyeblikket, gjelder dog som nevnt særregelen i utkastets § 5.

Det er på det rene at skadelidte og datteren falt under passering bak bilen fordi datteren skvatt, men det er uenighet om årsaken til fallet. Skadelidte hevder at bilen begynte å bevege seg, og at ryggelys ble satt på, mens føreren hevder at bilen sto stille, og at årsaken til fallet var at hunden trakk og datteren ble skremt. Nemnda har ikke grunnlag for å si hvilken forklaring som er korrekt, og bevisbyrden for at bilen var i bevegelse med ryggelys ligger hos klager. Hvis bilen sto stille er det vanskelig å se at bilens farlige egenskaper på noen måte har vært medvirkende årsak til ulykken. Den umiddelbare årsaken til fallet var uansett at datteren skvatt, og ut fra bevissituasjonen er dette også den vesentlige årsaken til at skadelidte falt. Dette faller utenfor bilansvaret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).